

Lidt baggrundsmateriale

Udgangspunktet for og en stor del af min aktive forskerkarriere har været et studie i blodfejder og dermed hævnmotivet blandt et naturfolk på kun 482 personer, der i århundreder havde levet helt isoleret fra omverdenen på øen Bellona i Stillehavet indtil 2. Verdenskrig. Der var ingen faciliteter som el og vand og ingen talte andre sprog end deres eget. Jeg var derfor i 1968 nødt til at lære deres sprog og sammen med den amerikanske lingvist Samuel H. Elbert udgav jeg en ordbog over bellonesisk.

Studiet af bellonesernes kultur og særlige adfærdsformer implicerede, at jeg levede tæt sammen med dem og på den måde fik et indgående kendskab til deres dagligdag. Det var mit overordnede forskningsmål at finde svar på spørgsmålet om, hvorfor en så lille befolkningsgruppe i århundreder havde bekriget hinanden. Da det kun var få år siden, at de sidste drab havde fundet sted, krævede min udforskning af årsagerne til disse konflikter en betydelig indlevelse, hvis jeg skulle undgå, at konflikterne blussede op igen. Resultaterne af disse undersøgelser har jeg publiceret i min disputats, *Vengeance is Their Reply Bd. 1 og 2* fra 1988.

Et andet resultat af mine forskningsinteresser var beskrivelsen af et tegnsprog, der var udviklet af den eneste døvstumme på øeni nært samspil med sine nærmeste. Denne undersøgelse fik unge tegnsprogsstuderende på Gallaudet College i Washington til at rejse ud og studere tegnsprog udviklet i isolerede befolkningsgrupper.

I 1990 deltog jeg i et DANDA-finansieret projekt om udvikling af forskningskapaciteten på universitetet i Nepal. Dengang var psykologi et hensygnende fag på Tribhuvan University i Kathmandu i Nepal. Ved en aktiv indsats lykkedes det mig at få sat så meget gang i faget, at to unge nepalesiske psykologer efter grundig og omfattende vejledning kunne forsvare deres ph.d.-afhandlinger ved Københavns Universitet. De kunne derefter medvirke til, at psykologi i dag er et fag i rivende udvikling på Tribhuvan University.

Efter en lang forskerkarriere med publiceringen af et meget stort antal artikler i ind- og udland, valgte jeg i 2010 at gå på pension for at kunne koncentrere mig om de emner, der hele tiden har interesseret mig. Det har foreløbig resulteret i følgende udgivelser:

Ondskaben psykologi skrevet sammen med Ph.d. Faezeh Zand (2004)

Fra bondefangeri til manipulation (2012)

Psykologer på Afveje (2017)

Psykologer i CIA's Tjeneste (2017)

Ondskabens Psykologi skrev vi, fordi der på daværende tidspunkt ikke fandtes en grundig gennemgang af de forskellige psykologiske teorier om ondskab. Bogen skulle ikke blot være en teoretisk redegørelse, men også kaste lys over de ufattelige lidelser, der er forbundet med traumatiseringen af ofre for ondskabsfulde handlinger, som særligt Faezeh Zands omfattende kliniske erfaring var med til at kaste lys over. Affattelsen af bogen medførte i nogen grad en sekundær traumatisering hos forfatterne, men bogen er i dag blevet en klassiker på området.

Fra Bondefangeri til Manipulation er en teoretisk redegørelse for den omfattende manipulation, befolkningen dagligt udsættes for ikke kun af deres nærmeste, men også af politikere, forretningsfolk og medier - for ikke at tale om kvaksalvere og andre alternative behandlere som astrologer, kiromantikere, numerologer m.fl. Teknikkerne bag disse påvirkningsstrategier analyseres nærmere i håbet om, at det kan skabe en mere kritisk holdning til de informationer og falske løfter, mennesker dagligt foregøgles.

Psykologer på Afveje beskæftiger sig med det alarmerende i, at næsten 2% af forskere i en stort anlagt undersøgelse indrømmede, at de havde manipuleret med deres data, og at 33% indrømmede at have deltaget i videnskabelig uredelighed. 2% ser ikke ud af meget, men af de 760 udsendte spørgeskemaer svarede mindre end halvdelen. Selv om problemet med snyderi med forskningsdata synes at være voksende, omtales det ikke i lærebøger i psykologi, ligesom der heller ikke undervises i forskningsetik på grunduddannelsen i psykologi ved Københavns Universitet.

Psykologer på Afveje er skrevet for at afdække og dokumentere, hvordan nogle psykologer har manipuleret med deres forskningsdata for at opfylde anerkendte psykologiske tidsskrifters krav. Uden at gå i detaljer er det indlysende, at de 11 cases, jeg gennemgår, alvorligt har svækket psykologis anseelse såvel blandt andre forskere som blandt mennesker med kendskab til disse forhold. Der er således behov for flere og præcise retningslinjer for psykologisk forskning og anvendelse af forskningsresultaterne.

Endelig tager *Psykologer i CIA's tjeneste* på baggrund af angrebet på World Trade Center den 11. september 2001 kritisk stilling til så alvorlige og penible spørgsmål som: »Hvordan kan man nedbryde menneskers bevidsthed? Hvordan kan man udøve effektiv sindelagskontrol? Kan man skabe en programmeret dræber med hypnose? Kan man få politiske fanger til at afsløre deres dybeste hemmeligheder med skærpede forhørsmetoder?«

I en meget omskiftelig verden, hvor en ny generation ikke kun skal finde sit faglige, men også sit mere almene værdigrundlag, har min vedvarende forskningsinteresse drejet sig om de problemer, der er forbundet hermed, men nu må andre tage over, hvis jeg ikke skal dø af mine natlige mareridt over verdens ondskab.